

Akagündüz

Makaleleri — Idman hakkındaki düşünceleri —
Idmançı marşları — altınordu marşı — Kulüp fah-
rî reislikleri — O zamanki gençliği tenkidi —
Sporcu gençlerle meşguliyeti

Yazan:

SAİM TURGUT

Eskiden spor hakkında yazı yazanlar arasında üstad Selim Sırrı Tarcan, A. Şükrü merhum, üstad Fuat Hüsnü, Muallim Büyük Faik, Cemî Halid, Ali Samî Yen, Muallim Samî Karayel, muallim Ali Seyfî, muallim İsmail Hakkı Vefa, M. Nasuhi (Nasuhî Baydar T.B.M.M.) muharrir Abdin Daver, Ahmet Şevki (eski gülleci şimdi Türkiye Radyosu musikîşinaslarından), Burhan Felek, muallim Sadî (Vefa lisesi eski müdürlerinden) isimlerle daha birçok isimlere rastlanır.

Bunların arasında bir de edib, şair, muharrir olanı vardır ki bu uğurda çalışanlarla (Enis)di. Onlara (avnî) inayetten uzak kalmadı. (Aka) lîğını, (Ağa) lîğını gösterdi. Sporun daha ilk gecelerinde bir (Gündüz) gibi ışıık ve kuvvet vermişti. Bu adam: Aka Gündüzdü.

Aka Gündüz, o kendisine mahsus üslûbîle koştu. spor sahasında koştu..

Çok eskilere gidelim: Meselâ yıl 913 olsun.. O zamanı şöyle bir düşünün: memleketi idare etmeye çalışanlar, milletin, cemiyetin savunması için bir (Müdafaai Millîye Cemiyeti) kurmuşlar: bu çok önemli bir işdi.

O devrin iyi düşünlen büyükleri bunun için savaşıyorlardı. Ülküsü malûm: Millî bir müdafaâ hazırlığı yapmak, gençliği buraya bağlamak, ileri vi düşünmek.

Bu cemiyetin en ileri gelenlerinden baş (ağa)larından biri de (Aka Gündüz)di.

O zamanlar, az evvel ismini saydığım memleketin kalem sahibi yüksek şahsiyetleri bir (idman) mecmuası çıkarmışlardı. (1) numarasını çıkar-
dıkları gün baş yazıyı üstaddan rica etmişlerdi. 1 Mayıs 329 da. Aka Gündüz. (Fikirimce) başlığı altında (idman) hakkındaki fikirlerini açığa vurmuştu.

Bu yazısında Cemî Halid Beyin arkadaşlarıyla beraber bir mecmua çıkaracağını söylediği zaman duvdıklarını anlatıyor, bunun bir hülya sarayı olduğunu, bu suretle memlekette bu hülya sarayının bir çöl ortasına kurulmuş olduğunu ifade etmekle, yurdda

böyle bir çıkırın açılmasını, yani idmana ragbet edilmesini, teveccüh gösterilmesini çok uzak buluyordu.

Üstad o zaman için bu konuda haklıydı: çünkü; gençlik o zamanın sporun doğrusu, alfabesini kekeleyordu. Daha gençliğin çoğuna bu ödev yerleşmemişti, acemiydi; yabancıydı. Meydanlarda, caddelerde görülen gençlik idmanla sporla meşgul olmaktan irakti. Devrilen kötü bir devrin, yıkılan ankazının tozu dumanı daha sınımemişti. Üstadın o günkü gözü, memleketin bu tarzdaki gençliği şöyleydi: 'Kimi tek gözlüklü, kıkırdak yürüyüşlü.. kimi baba ve daha annesinin eteği altında.. kimisi yalnız kitaplara boğulmuş.. kimi aralık ayında (14)üne basar basmaz evkaf kalemine geçmiş.. Orada (6) yıldanberi kanburu çıkmış müfâzini.

Kimi hasta, zayıf, sapsarı bentli..

İşte böyle bir gençlik..

Hâzırlık bunların ruhu tetkik edilse imanım var ki bunların hepsinde hemen parlamaya elverişli istidatlı necip bir kıvılcım var.

Bunu parlatmak için büyük bir ateş haline getirmek lâzım. Bu da çok güç bir şey. — Bir idman mecmuası çıkar mak, bu zamanda bunu propaganda etmek — bir hülya sarayını çöl ortasında kurmak demek değil mi? Fakat "millî müdafaâ" ve (idman) emri..

Bir güntarihî yazılacak spor uğruna idman şerefine, Türkün, Türkün gün tarihini, gücünü, kuvvetini tekrar diriltmek şerefine bu lâzım.

Avrupada, Amerikada 50, 60 bin al kış toplayan, dünyanın dört bir tarafına telgraflarla yayılan büyük savaşlarını yaparken de arkalarında yüce milletini gören, kalbinde büyük bir iman taşıyan pehlyanlarını koca Yusufuflarla, karşısındaki eski kurtları Kurtdereğigibi deviren ve dalma soyunun, sopunun yüzünü ağartan bir (Kara Ahmet) yetiştiren boyunu, bosome görüp de daha güreş sahasına çıkmadan pes dedirten bir Filiz Nurullahı ortaya atan bir neslin evlâtları şerefine bu lâzım.

(Arkası var)

9.3.1946

Yurdun en eski spor muharrirlerinden Akagündüz

Makaleleri — İdman hak kındaki düşünceleri —
İdmançı marşları — Alt mordu marşı — Kulüp
fahri reislikleri — O za manki gençliği tepkid —
Sporcu gençlerle meşguliyet

Yazan: SAIM TURGUT

(Başarılı dünkü sayımızda)

İşte 913 yılında emir, sporda bir "hareket ordusunun" bir alemdar paşasının açtığı idman seferberliği buyruğunun bayrağı altına boşma hazırlığıydı.

İşte Aka da burada çalışıyordu. Onu idman mecmuası müdür ve sahipleri bu hareket, bereket ordusuna çağırılmışlardı. O da yüce, temiz kılıcını kiminden çıkarmış "haydi ileri!" emrini vermişti. Ordu (almını) kaldırdı (Şevket)li bir idmanın sporun (Kemal) ine varmak için kendisinden (Niyaz) edilen coşkun kılıcını sallamaya başladı. İlk hedef: O zamanın gençliğinin önüne duran engelleri yıkılmak oldu.

Zannına kalırsa ilk idman hakkındaki yazısı (Fikrimce) adlı 1 Mayıs 913 yazısı idi, bu fikrin doğduğu yer (Nişantaşı) idi. O bütün kuvvetile gençliğe nişan almıştı.

Hedefine şiddetle yürüdü; istediği, dilediği hedefe varmıştı. Kalemile, güzel sözlerle nişan aldığı yeri vurmuştu.

Bunu takip eden yazıları sanırım (***) işaretile çıktı. (İdman)ın, sporun çocukluktan başka bir şey olmadığını iddia edenlere cevap veriyordu. Daha bir nice yazılar devam etmişti.

Bunlar arasında en güzeli 913 Ağus osunun son haftasında yapılan bir deniz yarışının tenkidini kendisinin yapması rica edildiği zaman (Moda) kayak yarışları ve mongerler) başlığı altında yazdığı yazı idi.

Bu yazıda üstad o devirde başlayan bir hastalığı yüksek bir operatör inceliği ile nistelenmişti. O kayak yarışları birkaç cihetten güzeldi; fakat oraya yabancı matmazeller, madamlar sefaret maiyet gemileri, ve erkânı da gelmişti; işin büyük miyasta tutulması için bunlar da yarışlara girmişlerdi.

Yarışın tertip heyeti reisi; Diplomatlarımızdan, eski hariciye nazırı Muhtar Beydi.

Bu münasebelle orası, o devrin bir (Cemiyeti Akvanı) halini almıştı. Bazı düşüncesizlere o zamanlarda bir (alafranga)lık hastalığı bulaşmıştı. Bir taraftan Türk dili sadeliğe doğru koşarken diğer yandan 3, 5 kelime frenkçe öğrenenler de hemen bir frenkleşme baş göstermişti.

Bu iki kutbun bu sahada, (Moda) da bir (Moda) haline gelmesinden ikrah eden bir yarışma yapmasından kocunan üstadın, (monger) dediği gerlerine karşı hücumu, deniz yarışlarından çok daha başka bir surette verimliydi.

Üstadın birinci kanun 913 deki yazılarında bir başkalk görünür, bu da Muhterem Aka Gündüzün o zamana kadar yazdığı yazıların müsbet tesirlerini görmesinden doğmuştur.

(İdman, idmançılık, iyi, âla., fakat) başlıklı bir yazısı üzerinde azıcık durmak faydalı olur: Üstad bu yazısında:

"Memleket gençliği spora sarıldı.. O kadar sarıldı ki: kollarının arasına sıkışacak kitaplarına, defterlerine yer kalmadı, dersini ihmal etti. O da onu (ikmale) bıraktı. Hattâ sınıfta da.."

Diyordu. İlâve ediyordu: "İdman, idmançılık, iyi, âla., fakat (ders)leri mektep çocuğu ihmal etmesin, derslerini de ikmal etsin, çalışmasında onun sayı ve gayretini (ibka) etsin."

Bu gülze! vazıyı, o zaman daha mektep talebesi olduğumuz için biz de (Gündüz) gözüyle okumuştuk. Esasen büyüklerimiz de bize bunu telkin ediyorlardı.

Bu yazı zamanında münakaşa kapılarını açmış ve sonu, memlekete verdiği fayda bakımından önemli olmuştu.

MİLLİ SPOR VE ÜSTAD AKA GÜNDÜZ

İkinci kanun 913 sonu.. şubat ayının ortaları.. Mısıra giden uçaklarımızın düştüğü, uçaklarımızın şehid olduğu günde eli kalem tutan düşünceli insan, spor kulüpleri, keşşaf (ize) taburları, oymakları; memleketin büyük küçük her şahsiyeti şehit (Fethi, Sadık) Beylere yazılarıyla yanıyordu. Yurdun iki kahraman evladı, fen ve tayyareciliğin, milli müdafaaının yurd korumanın ilerisi uğrunda şehid olmuşlardı.

Şama kadar mükemmel uçan bu iki tayyareci, Mansurpaşadan (Taberiye) gölüne giderken düşmüşler ve şehid olmuşlardı.

Buna üstad kalemiyle ağlanmıştı (İkinci mersiyesini) yazmıştı. Bu sporsever bir kalemden doğan şama-plyon bir yazıydı.

İDMANÇILAR VE AKA GÜNDÜZ

Mart 914, Üstad o zamana kadar yazdığı kıymetli eserlerinden bir yanısını daha ilâve etti: (İdmançı marşı).

